

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascensi proficere cupientium utilitatem ac
subsidium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 13. De Patientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

velit, quasi studio nolit intelligi, quo semper liberum ei sit, subditum atquere: si neget ferè, quæ petuntur: est enim habenda ratio rei, quæ petitur: ejus, qui petit: adificationis Externorum & Nostrorum: denique ejus, qui petit, utilitatis. Denique huc etiam pertinet doctrina à S. Isidoro Pelusiota tradita, dum ait: *Quemadmodum periti Medici in morborum initijs remedia hand temerè adhibent, verum aliquantisper expectant, dum morbus de acrimonia nonnihil remittat, ac tum demum ad medendam se conferunt, eodem modo nec vigente mœrore, eum, qui præ ipsius magnitudine velut temulentia quâdam laborat, objurgare convenit (nam alioqui sermonem non secus ac collyrium, inutilem imprudentes reddemus) verum postea, quam ad tempus mœroris socios nos præbuerimus, atque hujusmodi affectum nonnihil sedari sciverimus, ita demum ad curationem proficisci.*

§. XIII.

De Patientia.

I. Est virtus, quâ mala hujus seculi æquo animo sustinemus, ita ut propter illa nec interiùs immoderatè turbemur, aut tristemur, nec exteriùs aliquid minùs honestum, aut decorum admittamus; de qua sequentia Ascetæ specialiter notanda sunt.

II. Primò generalia quædam fundamenta bene apprehendenda sunt, quorum primum est: Ut firmissimè sibi persuadeat, neminem sine tribulatione esse, id quod pulchrè S. Augustinus super illud Apostoli: Flagellat DEUS omnem, quem recipit: indicavit dicens: Itane omnem? Ubi te volebas absconde-

feondere? omnem. Et nullus exceptus, nullus flagello erit? Quid est omnem? Vis, vis quem omnem? Etiam unicus sine peccato, non que flagello.

Secundum fundamentum est, ut pari firmi sibi persuadeat, DEUM esse summè potentem, adeò non sit malum in civitate & orbe, quod fecit Dominus: *Summè sapientem*, atque adeò malum omne in bonum convertere, ut Joseph patriarcha olim confessus est dicens suis Fratribus: *lite timere, num DEI resistere possumus volumus*. Vos cogitastis de me malum, sed DEUS verum lud in bonum, ut exaltaret me: *Summè quopiam num*: Ut adeò quidquid facit, vel permittit, ad nostram utilitatem ordinet, nisi ipsimet velimus in numerum nostrum detorquere. Unde eleganter Augustinus, quid timet, inquit, homo in sinu DEI situs? Tu de sinu illius noli cadere, & quod tibi evenerit, in bonum, & non in malum convertetur. Tertium est, ut firmiter credat, nullum propriè etum malum esse, nisi peccatum, eò quòd hoc separet, aut certè conjunctionem minuat cum bono, id est, DEO; Unde rectè deducitur commune axioma, quòd *nemo ledatur, nisi à seipso*: nemo ad peccatum cogere possit. Quartum est, etiam certò sibi persuadeat, quod S. Paulus dixit, *pepe fidelem esse DEUM*, qui non patietur nos tentari supra id, quod possumus sustinere. Atque ut bene dixit S. Isidorus Pelusiota, in tentatione non incidere, fortè impossibile esse, ei autem minime succumbere possibile; *cùm omnia possumus eo*, qui nos confirmat.

III. Secundò bene pariter apprehendenda sunt præcepta seu regulæ ab Arte patiendi præscribi solitæ. Prima est : *Quod pateris justè, patienter ferrememento* : Quem enim diligit DEUS, castigat ; flagellat autem omnem Filium, quem recipit. Quem in finem sapienter discurrens Seneca ait : Affecti sumus pænâ, succurrat non tantùm, quid patiamur, sed quid fecerimus. In consilium de vita nostra mittamur. Si verum ipsi nobis dicere potuerimus, pluris litem nostram æstimabimus. Si volumus æqui omnium rerum Judices esse, hoc primum nobis suadeamus, neminè nostrū esse sine culpa. Hinc enim maxima indignatio oritur : nihil peccavi, nihil feci, imò nihil fatearis. Quis est iste, qui se profiteretur omnibus legibus innocentem ? Rectè ergo S. Augustinus ait : Vulgus hominum injustè se putat tolerare, quæ patitur : at verò vir justus, qui seipsum statim in principio sermonis accusat, justitiam Domini prædicat, quod digna meritis suis patitur. Dicat proinde quivis cum Michæa : Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei. Secunda est : *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam quotidie & sequatur me.* Et hæc regula respondet secundo fini, quem DEUS in tribulationibus mittendis sibi præfigit, scilicet *probationi* (quemadmodum prima primo fini, scilicet *purgationi* seu *castigationi* respondet) de qua Apostolus dixit : gloriamur in tribulationibus, scientes, quòd tribulatio patientiam, operatur, patientia verò probationem. Sicut ergo Discipulus Philosophiæ aut Theologiæ operam navans, & cupiens speciem hausti sui profectûs exhibere, pro magno beneficio agnoscit, & accipit, si quis acriter ejus doctrinam impugnando, occa-

occa-

occasionem præbeat suæ scientiæ & diligentiæ deservon
 strandæ, ita non minus beneficium reputare quæ nîhi,
 debet, si per varias tribulationes submissas examis, d
 ipsum DEUS, an & quantum profectum in vices cap
 fecerit. Tertia est: *Omne gaudium existimate brevita*
tes mei, cum in varias tentationes incideritis: Spulatio
 tes quod probatio fidei vestræ patientiam operata, ne
 patientia autem opus perfectum habet, ut sitis pmon p
 sti. Arque hæc regula tertio fini, ob quem Diaggrav
 tentationes ac tribulationes immittit, scilicet: affert
 responder; juxta illud Apocalypsis: Ego, quos & ma
 arguo, & castigo. Porro hoc gaudium tantò sit cog
 perfectiùs, quantò graviores fuerint tribulationes sistere
 quibus illud concipitur. Possunt autem graviores vertit
 tribulationes multiplici ex capite. 1. *Ex generi* cerbic
seu objecto: sic graviores meritò reputantur hunc d
 persecutiones; nam teste S. Chrysostomo, nihil cruce
 què mordet animam, ac improprium: nihil cis le
 tabefacit mentem ac dicteria & convitia; nam nibus
 viri per convitia sæpe sunt subversi; 2. *A multitudine* tia, v
ne persequentium: Majorem enim calamitatem lacry
 cerbiorem dolorem vulnus à pluribus acceptum rum
 citat, inquit idem Sanctus. 3. *Si ab Amicis vel* I
mesticis, vel alijs, quibus benefecimus, oriantur theci
 modi persecutiones; nam, ut Cassiodorus recte na a
 vertit, graviter dolet injuria, quæ contingit inspe tatis
 ta; & si inde proveniat dolus, unde sperabatur calic
 xilium. Imò, teste S. Chrysostomo plerique ab fama
 micis convitijs affici, aut in suspicionem adduci, pho
 detur omnibus mortibus intolerabilis; cujus rior
 nem reddit S. Gregorius, quia cum damno corpore mod
 mala nos cruciant amissæ libertatis, hinc David Ado
 peti

personam Christi dixit: Si inimicus meus maledixisset
 tibi, sustinuissem utique. Tu vero homo unani-
 mas eximius, dux meus, & notus meus, qui simul meam dul-
 cem in vires capiebas cibos. 4. Ex diuturnitate: Ut enim
 brevis duritas minuit, ita diuturnitas non modicè auget, tri-
 stitiam, solationem, maximè si etiam liberatio meritò spera-
 ta, nec tamen impetrata fuerit, tum enim spes dilata
 non parùm cruciat. 5. Ex circumstantiis quibusdam
 Diagravantibus crucem & dolorem, quales Lancizius
 affert septuaginta, ex quibus sequentes sunt potiores,
 & magis usitatæ: nolle inquirere Authorem, si non
 sit cognitus: non se excusare apud ullum: non re-
 sistere convitanti (nam suppressus dolor, ut bene ad-
 vertit S. Bernardus, altius in trorsum radicavit, eò a-
 cerbior factus, quò non est exire permissus) non qua-
 rere defensores, non accusare, nec coram DEO suas
 cruces commemorare (hoc enim magnum foret cru-
 cis levamen) non emendicare aut procurare ab homi-
 nibus compassionem: nulli unquam, nisi obedien-
 tia, vel caritas suadeat, suam crucem revelare: etiam
 lacrymarum silentium servare: Memoriam injuria-
 rum delere.

IV. Tertiò comparandum est aliquod myro-
 thecium spirituale continens varia dala pama seu lumi-
 na ac motiva roborantia contra deliquia pusillanimi-
 tatis, abjectionis, desperationis, impatientiæ, &c. oc-
 casione adversitatum oriri solita. Talia autem bal-
 sama esse possunt omnia ferè motiva suprâ paragra-
 pho nono indicata, præcipuè autem sequentia qua-
 tuor, quæ omni statui hominum sunt magis accom-
 modata. 1. Exemplum Christi; ita enim ipse suavitè
 Adolescenti, dum inter adversa jam propè fatiscenti
 dixit:

dixit;

dixit : Omnes tuas tribulationes intinge in
 nem lateris mei , & , quantumcunque dure
 graves , mox molles & leves efficientur. 2. Exem-
 plum Sanctorum : Si enim Solatium est miseris
 etiam homines duntaxat infirmos & imperfectos
 bere , quantum erit solatium tot cælitè in Societate
 tribulationum adscitos videre ? Utpote de quibus
 ritò canat Ecclesia : Omnes Sancti , quanta passim
 tormenta , ut securi pervenirent ad palmam
 tyrij. 3. Exemplum Filiorum seculi , tamquam
 labores ac tribulationes pro vili lucro paucorum
 morum , momentaneæ voluptatis , vanissimæ
 aut honoris tam generosè , alacriter , atque con-
 ter perferentum , de quibus meritò sibi quisque
 olim S. Augustino dictum applicare poterit : *pa-*
runt isti , & isti , & tu non poteris ? 4. Exem-
 plum Damnatorum aut certè in purgatorio existentium
 nimarum , cum quibus pares aut etiam graviores
 nas sustinere millies fuisset promeriti ; an non
 nim sic gaudebimus per obolum solvere nos post
 hac vita , quod innumeris cruciatibus , ac dol-
 talentis in altera fuisset persolvendum ? Verè
 quæcunque dura & molesta , quæcunque gra-
 horribilia , quæ quisque patitur in hac vita , in
 paratione æterni ignis non tantùm parva , sed
 sunt , inquit rectè S. Augustinus.

V. Quartò instructus esse studeat ad quæ-
 nes aliquas Asceticas hac in materia proponi solitas
 solidis Asceseos fundamentis resolvendas ; conjunctas
 sunt. 1. Cur DEUS Famulos suos , quò fideliter
 serviunt , quòque plura pro ipsius gloria agunt ,
 patiuntur , eò pluribus persecutionibus & tribulationibus

bus obnoxios esse sinat? Sic enim plerumque fie-
 restatus est in primis S. Gregorius his verbis: Ego
 identer dico, quia minus piè vivis, si minus persecu-
 tionem pateris. Testatus est. 2. S. Macarius di-
 cens: Viri divini præparare se debent ad certamen
 & prælium. Ea enim est Christianæ Religionis via,
 ubi est Spiritus Sanctus, ibi statim sequatur con-
 flictus & persecutio. Vides Prophetas, quoniam pa-
 to à Contribulibus suis persecutionem passi sunt, in
 quibus tamen Spiritus operabatur. Vides, quomo-
 do Dominus non ab alia Gente, sed à suis persecu-
 tione affectus est, nempe à propria tribu Israël, à qua
 etiam cruci est affixus. Idem & Apostoli. Itaque
 statim à Cruce transivit Spiritus Paracletus, & mi-
 gravit ad Christianos. Testatus est. 3. S. Ignatius,
 qui Parisijs operam dans, & à quodam quæsitus, cur
 omnia ei tunc prosperè fluere? respondit: Me
 tacente tacent alij: Quiescente quiescunt: Ubi me
 commovero, invida continuò tempestas exortetur,
 cuiusque fluctibus exagitabor. Testatus est. 4. S.
 Franciscus Xaverius dicere solitus, videri sibi Nostros
 nequaquam fideliter militare, si diu nullis insectato-
 ribus exercerentur. Testata est. 5. S. Teresa di-
 cens: Semper observatum est, eos, qui Christo Do-
 mino Viciniores & propiores fuere, plus alijs, labo-
 ribus & adversis lancinatos & divexatos esse. Ad
 hanc ergo quætionem respondeat, geminas hujus rei
 esse causas. Prima est *Amor DEI* erga hujus-
 modi Personas: Ita 1. testatus est ipse Christus S.
 Birgittæ dicens: Amici mei tribulantur in hoc mun-
 do aut ad minus supplicium in futuro, aut ad majo-
 rem coronam in cælo. Nam Petrus & Paulus pro
 L
 justitia

justitiâ mortui sunt, sed Petrus amariùs Paulo
 plùs dilexit carnem Paulo: & quia Ecclesia
 cepit primatum, debuit & se mihi majore
 formare. Paulus verò quia plùs dilexit
 tiam, quia plùs laboravit, tanquam miles
 dium obtinuit. Sed & aliàs eidem de
 piscopo dixit: Propterea quia amicus meus
 eum intimè diligo, ideo quasi amico laborio-
 impono. 2. Idem testatus est Angelus
 gittæ de B. Virgine dicens: Congruè
 nuncupari potest florens rosa, nam sicut rosa
 re solet inter spinas, ita hæc Venerabilis Virgo
 mundo crevit inter tribulationes. Et quæ-
 dum quantò rosa se in crescendo plùs dilatat,
 fortior & acutior spina efficitur, ita & hæc
 ma rosa MARIA, quantò plus ætate crescebat,
 fortiorum tribulationum spinis pungebatur.
 autem ad illam ætatem ipsa pervenit, quæ
 factus est Filius suus, tunc plenissima illa rosa
 pulchritudine magis dilatari ac crescere
 tribulationum spinæ ipsam acriter stimulantibus
 res & acutiores quotidie efficiebantur. 3.
 idipsum est B. Maria Magdalena de Pazzis,
 stum allocuta dixit: Permittis, ô Verbum,
 nes configere cum servis tuis, eos ut facias
 res; & quantò majorem gratiam dare vis,
 lumen ad te cognoscendum, tantò magis
 fornaces & ignes, in quibus purgentur corda
 auri, & appareant illorum virtutes tanquam
 digni & pretiosi. Hinc jam olim Ethnici
 suis Diis quoque senserunt, ut Seneca his
 statur: Hanc rationem Dij sequuntur in bonis

quam in Discipulis suis Præceptores, qui plùs laboris
 exigunt ab his, in quibus certior spes est. Dicant
 ego ipsi : digni visi sumus DEO, in quibus expe-
 retur, quantum natura humana posset pati : optimi
 ad durissima mittuntur. Secunda causa est
Diaboli erga eosdem Justos : Quod tribus ex
 causis concipit 1. Quia per illos magis glorificatur
 DEUS, cujus proinde gloriam in ipsis Dæmones im-
 nuere cupiunt. Ita S. Laurentius Justinianus in-
 dicavit dicens : Præmonebat milites suos Christus ad
 persecutionum tolerantiam, ne imparati ad certamen
 accederent : sciebat quippe, semper Justis bella ab
 humani generis Adversario commoveri, quæ non tan-
 tum adversus homines, qui invisibiliter infestantur,
 verum etiam contra hominum Conditorem concita-
 ri noscuntur, non tamen ut invincibilis debelletur,
 sed ut ipsius gloriam in hominibus denigretur. Bac-
 hatur itaque adversum Justos, per quos utcumque
 Divina proficiscitur laus, quatenus ex laudantium per-
 tione, magnificentiam diminuat laudati. 2. Quia
 eos meritis & virtutibus abundare videns invidet,
 adeoque spoliare conatur. Quam causam S. Chryso-
 stomus indicavit his verbis. In tempore virtutis per-
 fectæ tunc Diabolus spirat vehementius. Et quem-
 admodum Piratæ, qui mare navigijs infestant, non
 tunc, ubi conspexerint navem de portu exeuntem
 invadunt (quid enim hinc fructus caperent, si sca-
 pham inanem demergerent ?) Sed ubi redierit onu-
 ta, plenâque sarcinis, tunc demum omnes experimunt
 artes ; ita sceleratus ille Dæmon simul atque vi-
 derit aliquos multa collegisse v. g. jejunia, preces, elee-
 mosynam, castitatem, reliquasque virtutes omnes,
 L 2 ubi

ubi videt navigium plenum esse pretiosis lapidibus
 tunc irrumpit undique thesaurum perfodiens
 ipsis portus ostijs scapham demergat, jamque
 ad eum portum ejiciat. 3. Quia per Justorum
 & potestas Sathanæ maximè imminuitur;
 Atè idem S. Chryostomus ait: nunquam
 ac scivit scelestus ille Dæmon, quàm cum
 sis & instrumentis multa videt diripi. Non
 qui parva gessit, & mala, malam illam
 tare. Quamobrem quando videris virum
 gna & præclara gerere, & mala pati
 ne mireris. Nam contrà mirari oporteret,
 lus multas accipiens plagas esset quieturus,
 ra placidè toleraturus. Rectè ergo
 Intelligamus, quantò studiosiores pro
 fuerimus, tantò nos vehementiùs ab Adversariis
 petendos.

VI. Altera quæstio est, an perfectionis
 admittat defensionem sui contra calumnias,
 cufationes & testimonia? contrarium quippe
 videntur tum Christi & Sanctorum exempla,
 quam se, etiam in periculo gravissimorum
 incurrendorum, defendentium: tum SS.
 passim id dissuadentium consilium. Excitabit
 S. Teresa, Divina Majestas aliquem, qui
 tronum vobis tacentibus ager, sed vos hujus
 cordari nollem, sed gaudere, quòd culpamini
 si vos non defenderit, certum est, id minime
 esse. Ad hanc quæstionem respondeat per
 solutiones. Prior est, esse omnino licitam
 & sub præcepto adhibendam defensionem
 informationem, vel excufationem, quando

vel in infamiam tertij cederet, vel in scandalum aut
 inuam aliorum, aut Superior rei veritatem exquire-
 ret, nam libertas loquendi, quâ iusti viri pro justitiâ
 usi sunt, teste S. Isidoro Pelusiota, non à fastu &
 arrogancia, sed à necessitate nata est. Hæc enim
 iuste incommodis affici viderentur, huiusmodi vo-
 ces expressit. Ut tamen securiùs transigatur hæc de-
 fensio, & ne amor proprius & cupiditas excellentiæ
 quæ, ut docent sancti, origine & peccato prima, in
 conflictu ultima est, nos decipiat, rectè quis faciet,
 si se præmissâ precatone in æquilibrio constituat, &
 vel à Superiore vel Confessario, vel alio pruden-
 te viro consilium petat. Posterior resolutio est, ex-
 tra dictos casus plerumque esse omittendam sui de-
 fensionem, maximè cum, teste Lancizio, experien-
 tia prober, multis non profuisse excusationem; & mul-
 tis, etiam gravissimas infamationes, nec officiorum
 publicè obeundorum cursum, & successum, nec ani-
 marum lucra impedivisse.

VII. Tertia quæstio est, an saltem sine perfe-
 ctionis præiudicio licitum sit, à DEO defensionem
 & auxilium petere. Uti Ecclesiæ & magnorum vi-
 torum exempla suadere videntur? Ad quam respon-
 deat cum Lancizio, triplicis generis esse tribulationes
 & cruces. 1. Communes, quæ concernunt totam
 Ecclesiam vel aliam communitatem. 2. Aliæ priva-
 tæ quidem, sed tamen, nisi avertantur, in damnum
 communitatis cessuræ. 3. Privatæ & Personales,
 quæ nulli alteri, quàm ipsi patienti præiudicium aut
 damnum afferunt; & in prioribus quidem duabus tri-
 bulationibus rectè à DEO auxilium peti, uti allata
 exempla probant; secùs verò in posterioribus, in his

enim perfectio suadet, non petere à DEO levitatem, ut plùs patientiæ exerceatur, si minùs levitas extrinsecus offeratur. Quam ob causam S. Basilius commendat unam ex Monialibus suis, quæ dicitur Dignesium, dicere solitam, insignem quæ rusticitatem fore, in doloribus, quos Dominus mitteret, alleviamentum quærere.

§. XIV.

De Perseverantia.

I. Est virtus, quâ in bonis operibus ad usque persistimus, & molestiam ex rei laboriositate provenientem superamus; de qua re notanda, quæ per commodè per similitudinem Navarchi navem pretiosis mercibus onustam in una regione in Patriam transvehentis indicantur.

II. Primum est, ut, quemadmodum Navarchus tantò magis æstimet officium sibi commissum, tantòque majorem diligentiam adhibet in navigium portum perducenda, quantò plures ac pretiosiores merces sibi commissas novit; ita & ipse tantò majorem habeat de vita ad finem usque constituenda æstimationem, quantò plura magisque clara merita jamjam sibi pro altera vita committit. Quem in finem sæpiùs proderit ponderare in conditionem illorum Mercatorum, qui post ingratam mercium quantitatem comparatam, post innumerabilia pericula superata in ipso portu naufragium faciunt. Quam quidem deplorandam sortem patheticè S. Basilius his verbis describit: O miserabile spectaculum! ô sortem lugendam! post jejunia multa, post